

СТРАТЕГИЯ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

Приета с протокол № 12 от заседание на ВСС, проведено на 28.03.2013 г.

ЦЕЛИ

Стратегията е насочена към превенция на корупцията и повишаване на доверието в съдебната система.

ЦЕЛ 1. Да предложи система от принципи, инструменти и мерки за превенция и противодействие на корупцията в съдебната власт като част от процеса на съдебна реформа.

За постигането на тази цел Стратегията предвижда установяването на съответни правила за поведение и механизми за тяхната реализация, които да послужат и за основа на бъдещи законодателни и организационни мерки, насочени към институционално развитие и укрепване на отделните структурни звена на съдебната власт /съд, прокуратура и следствие/ в контекста на превенцията и противодействието на корупционните явления.

Стратегията отчита конституционните промени, засягащи съдебната власт, антикорупционното законодателство и утвърдените от Висшия съдебен съвет (ВСС) подзаконовни актове, които пряко произтичат от Стратегията за реформа на съдебната система и Закона за съдебната власт.

ЦЕЛ 2. Да отговори на новите предизвикателства, свързани с участието на България в Механизма за сътрудничество и проверка (МСП), въведен с присъединяването на България в Европейския съюз (ЕС). За преодоляване на проблеми в областта на съдебната реформа и борбата с корупцията ВСС продължава с обсъждане и изпълнение на приетия от правителството План за действие за изпълнение препоръките на ЕК и показателите за напредък /benchmarks/ по МСП. Стратегията се базира и на приетата от Министерски съвет стратегия за продължаване на реформата в съдебната система в условията на пълноправно членство на България в ЕС, където противодействието на корупцията в съдебната система е една от стратегически цели, които трябва да бъдат постигнати.

ВСС да изготвя периодични отчети по предприетите действия по Графика на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност.

ЦЕЛ 3. Повишаване на общественото доверие на българските граждани към правовия ред в държавата, към органите на съдебната власт (ОСВ) и ВСС за утвърждаване на предсказуема администрация, изграждане на сътрудничество с неправителствените организации (НПО) и гражданското общество и засилване на гражданския контрол.

ЗАДАЧИ

1. Да съдейства за постигането на бързо и ефективно правораздаване.
2. Да повиши информираността и общественото доверие в съдебната власт.
3. Да засили гражданския контрол, като създаде условия за активно участие на гражданите в предотвратяването и разкриването на корупционни практики в съдебната власт.
4. Да съдейства за повишаване на обществената оценка за ефективността на работата на съдебните органи.
5. Да осигури условия за по-голяма прозрачност в дейността на правораздавателните органи.
6. Да създаде действащи контролни механизми за установяване и санкциониране на злоупотребата с правомощия и други форми на корупционно поведение от страна на магистрати.
7. Да повиши ефективността по предотвратяване на корупционни практики и ограничаване на корупционния риск.

ПРИНЦИПИ

Стратегията се основава и гарантира спазването на следните конституционно закрепени принципи на правовата държава:

- върховенство на закона;
- независимост на съдебната власт;
- защита на правата и интересите на гражданите.

ИНСТРУМЕНТИ:

Основният инструмент за противодействие на корупцията са превантивните действия. За постигане на очертаните цели и задачи ВСС следва да усъвършенства внедрените и работещи инструменти за борба с корупцията:

1. Централен уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове
2. Затвърждаване и стриктно спазване на принципа на случайния подбор при разпределение на делата и преписките в органите на съдебната власт.
3. Определяне чрез жребий на тричленен дисциплинарен състав от членовете на Висшия съдебен съвет
4. Популяризиране и усъвършенстване на внедрената Унифицирана система за приемане и обработване на жалби и сигнали за корупция в съдебната система.
5. Подобряване на утвърденото конкурсно начало при назначаване, преместване и повишаване в длъжност на магистратите.
6. Утвърждаване на въведения принцип на мандатност на административните ръководители, както и на въведените критерии за атестиране и назначаване на магистрати, и критерии за оценка при придобиване на статут на несменяемост.

АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДЕЙНОСТТА НА МАГИСТРАТИТЕ

1. Кадрова политика.

1.1. Ново качествено ниво на провеждане на конкурсите и усъвършенстване правилата за тяхното провеждане:

а) набиране на максимална информация от различни източници за морално – етичните качества, както и икономически, семеен и обществен статут на участниците в тях;

б) предоставяне на по – голяма възможност за обсъждане на кандидатурите на кандидатите и от представители на гражданското общество;

в) предоставяне на възможност, особено при конкурси за ръководни длъжности, въпроси да се задават от всеки член на магистратурата;

г) уеднаквяване на критериите, показателите и материята по която ще се провеждат конкурсите с цел равнопоставеност на кандидатите.

д) въвеждане на критерии за формиране на изпитните комисии.

1.2. Ново качествено ниво на процеса на атестиране с поставяне на особен акцент в случаите когато магистрата ще придобива статут на несменяемост. Усъвършенстване на механизмите за контрол върху качеството на работата на магистратите чрез стриктно и прозрачно спазване на правилата за тяхното атестиране

а) набиране на информация от съответните органи, другите правозащитни структури в региона за морално – етичните качества, както за икономическия, семеен и обществен статут на магистрата;

б) задълбочено изслушване и обсъждане с магистрата и колегите му на цялостната му професионална дейност, както и проучване на съставените от него актове;

в) внимателно анализиране на всички статистически данни отразяващи работата на магистрата.

1.3. Номинирането и назначаването на магистрати по провежданите от ВСС процедури следва да стават по-прозрачни и предсказуеми, чрез въвеждане на ясни показатели и правила, както и чрез създаването на постоянна практика.

1.4. Гарантиране на обективно оценяване на магистратите при атестиране

2. Действия по утвърждаване на Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

2.1. Утвърждаване на принципите и правилата, регламентирани в Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

2.2. Постоянно обучение на съдиите, прокурорите и следователите по правилата на Етичния кодекс на българските магистрати.

2.3. Утвърждаване ролята на комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” към ВСС (КПЕПК).

2.4. Утвърждаване на механизми за публично обявяване на правилата на комисиите по професионална етика към органите на съдебната власт.

2.4. Разработване на механизъм за периодична отчетност и обмен на информация между комисиите по професионална етика към органите на съдебната власт и КПЕПК към ВСС.

2.5. Утвърждаване принципа на самосезиране на КПЕПК за всички случаи на съобщения в средствата за масова информация при прояви и действия на магистрати, нарушаващи етичните правила или случаи на корупция.

2.6. Подобряване информираността на гражданското общество относно предприеманите от КПЕПК и Комисиите по професионална етика към органите на съдебната власт превантивни действия и действия срещу конкретни прояви на корупция и чрез популяризиране сред обществеността на пощенските кутии в съдебните сгради, предназначени за получаване на сигнали за наличието на корупционни практики.

2.7. Повишаване инициативността на ВСС и органите на съдебната власт в осъществяването на съвместни прояви с държавни органи, с насока на дейност – професионална етика и превенция на корупцията.

3. Анализ и отчитане степента на натовареност.

3.1. Изработване на методология за определяне и отчитане на натовареността в органите на съдебната власт. Отчитане на натовареността на магистратите при атестирането и професионалното им израстване.

3.2. Текущ мониторинг, анализ на натовареността на органите на съдебната власт и оптимизиране на щатовете в отделните съдилища и прокуратури.

3.3. Изготвяне и поддържане на регистър на командированите магистрати в органите на съдебната власт.

3.4. Преодоляване на проблемите свързани с неравномерната натовареност на органите на съдебната власт в условията на активно партньорство с неправителствения сектор, професионалните организации на магистратите, ангажираните държавни институции, както и с административни ръководители на органи на съдебната власт и отделни магистрати.

3.5. Идентифициране и анализ на допълнителните фактори водещи до неравномерна натовареност на магистратите и предлагане на мерки за тяхното преодоляване.

3.6. Осигуряване на пълна публичност, прозрачност и отчетност при осъществяване дейностите насочени към преодоляване на неравномерната натовареност в органите на съдебната власт.

4. Дисциплинарни производства.

4.1. Усъвършенстване на критериите и механизмите за установяване на дисциплинарните нарушения и на процедурите за налагане на дисциплинарни наказания с оглед тяхното ускоряване.

4.2. Осигуряване на своевременен обмен на информация между постоянните комисии на ВСС, Инспектората към ВСС и определените от закона лица, които могат да правят предложение за налагане на дисциплинарни наказания.

4.3. Провеждане на уеднаквена, последователна и предвидима дисциплинарна дейност, с цел повишаване отговорността на магистрата.

4.5. Въвеждане на статистика за извършените дисциплинарни нарушения от магистрати, както и за броя и видовете наложени наказания, и публикуването им на интернет страницата на ВСС.

5. Финанси и организация на ресурсите. Бюджетното планиране.

5.1. Усъвършенстване приетите от ВСС правила за осигуряване на ръст на работната заплата на магистратите, както и допълнителното им материално стимулиране в предвидените от ЗСВ случаи.

5.2. Оптимизиране работата на звената в съдебната система с цел ликвидиране на ненужни дейности, служби и щатове като освободените материални средства се насочат за задоволяване нуждите на магистрати и служители работещи задълбочено, отговорно, законосъобразно и с високо натоварване.

5.3. Създаване на условия за монтиране на ПОС терминални устройства в органите на съдебната власт, съгласно изискванията на Закона за ограничаване на плащанията в брой и при спазване на изискванията на ДДС №02/08.03.2012 г.

5.4. Периодично анализиране и отчитане на функционирането на изградените системи за финансово управление и контрол в органите на съдебната власт и вътрешния одит при усвояването и администрирането на бюджетните ресурси.

5.5. Изграждане на система за насочване на приходите от дейността на съдебната власт към бюджета ѝ с цел обосноваването му увеличаване.

6. Медийна политика.

6.1. Институционализиране на гражданския контрол.

За да се утвърди наблюдаващата роля на организациите на гражданското общество и да се повиши превантивната функция на гражданския контрол, е необходимо по - нататъшното регламентиране на участието им в процеса на изработване и оценка на антикорупционни политики. Това ще се постигне чрез:

а) Засилване на гражданския контрол и включване на представители на гражданските организации по изработване на политика за прозрачност в дейността на съдебната власт;

б) Включване на граждани, НПО и медии в разработването и актуализирането на програми и проекти като членове на работни групи и комисии;

в) Сътрудничество с неправителствените организации и медиите при изработване и прилагане на механизъм за публичност и прозрачност на антикорупционната политика и инструменти;

г) Засилване на антикорупционното сътрудничество между държавните институции, НПО и средствата за масово осведомяване – разработване на конкретни програми и споразумения с медии за отразяване на проблемите;

д) Партньорство и координация с неправителствените организации при разработването и провеждането на обучителни антикорупционни програми;

е) Участие на неправителствени организации и ангажиране на медиите в информационно-образователната дейност с антикорупционна насоченост;

6.2. Провеждане на целенасочена информационна политика, както и полагане на усилия по отношение на про-активната публична комуникация.

6.3. Повишаване на обществена оценка за ефективността на работата на магистратите и възвръщане доверието в съдебната система.

6.4. Разработване на политика за популяризиране чрез медиите на начините и средствата за подаване на сигнали за корупция с оглед формирането на обществен климат на нетърпимост към тези явления;

7. Внедряване на нови информационни технологии.

7.1. Усъвършенстване и внедряване на информационните технологии, унифициране на интернет сайтовете на всички органи на съдебната власт.

7.2. Внедряването на единен интернет-портал, администриран от ВСС.

7.3. Предприемане на действия за практическо въвеждане на електронното правосъдие, с произтичащите от това прозрачност, експедитивност на магистратските актове и спестяване на публични средства.

7.4. Активно участие в Междуведомствения съвет, с цел довършване и пускане в експлоатация на ЕИСП.

7.5. Окончателно въвеждане на централизирана АИС – „Бюра Съдимост”.

7.6. Мониторинг и контрол на съдилищата по незабавното публикуване на съдебните актовете.

7.7. Въвеждане на електронно съхраняване на делата и преписките във всички органи на съдебната власт.

8. Дейности по анализиране и утвърждаване на принципа за случайния подбор при разпределение на делата и преписките в органите на съдебната власт.

8.1. Усъвършенстване на механизма за автоматизирано разпределение на делата на случаен признак.

8.2. Разработване на единна методика по приложението на принципа за случайно разпределение на делата с цел отстраняване на недостатъците и пропуските при случайното разпределение на делата.

8.3. Упражняване на системен контрол по спазването на принципа за случайно разпределение на делата.

9. Мерки за подобряване дейността на администрацията на органите на съдебната власт.

9.1. Преразпределение на щатни бройки за съдебни служители от всички органи на съдебната власт с оглед оптимизиране на адекватното ѝ разпределение в органите на съдебната власт за осигуряване на нормален работен процес.

9.2. Периодични проверки по места на органите на съдебната власт, за спазване на изискванията, породени от Решения на ВСС, в областта на кадровата политика, произлизащи от компетенцията на комисия „Съдебна администрация“.

9.3. Организиране на периодични срещи, на представители на комисия „Съдебна администрация“ и комисия „Бюджет и финанси“ с представители на „Националното сдружение на съдебните служители“, във връзка с обсъждане на проблеми, породени от недостига на човешки и материални ресурси, за обезпечаване на качествено и в срок изпълнение на делата.

9.4. Провеждане на работни срещи по Апелативни райони на представители на комисия „Съдебна администрация“ с административни ръководители, съдебни администратори и/или административни секретари, за обсъждане на проблеми и предложения свързани с кадровата обезпеченост със съдебни служители.

9.5. Въвеждане на времеви стандарти за администрирането на отделните видове дела и преписки;

9.6. Въвеждане на обективни критерии за подбор на съдебни служители, при утвърждаване на конкурсното начало.

КООРДИНАЦИЯ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Всички органи на съдебната власт, които имат задължения по Стратегията за превенция и противодействие на корупцията, периодично ще предоставят информация за прилагането и изпълнението на мерките заложи в стратегията на Комисия професионална етика и превенция на корупцията при ВСС. Информацията ще бъде обобщавана и анализирана.

Стратегията ще се актуализира и доразвива в съответствие с взетите Решения от ВСС, изготвените актове и документи от Министерския съвет и ЕС.